

Uluslararası Alanda Kullanılan Hemşirelik Tanıları ve Uygulamaları Sınıflandırma Sistemleri

International Classification Systems of Nursing Diagnosis and Practices: Medical Education

Dr. Fatma AY^a

^aHemşirelik Esasları,
İstanbul Üniversitesi Bakırköy Sağlık
Yüksekokulu, İstanbul

Geliş Tarihi/Received: 19.04.2007
Kabul Tarihi/Accepted: 05.06.2007

Yazışma Adresi/Correspondence:
Dr. Fatma AY
İstanbul Üniversitesi Bakırköy
Sağlık Yüksekokulu,
Hemşirelik Esasları, İstanbul
TÜRKİYE/TURKEY
fatmaay@yahoo.com

ÖZET Hemşirelik uygulamaları sağlık bakımının en büyük parçasıdır. Hemşirelik tanıları ve uygulamaları sınıflandırma sistemleri, hemşirelerin ne yaptığının önemini göstermek için gereklidir. Hemşirelik mesleğine özgü sınıflandırma sistemleri, hemşireliğin temel yapısını tanımlar. Hemşireler için standart dil oluşturur. Standart dil, araştırma sonuçlarının değerlendirilmesini kolaylaştırır. Sınıflandırma sistemleri veri toplama, bakımı planlama ve sonuçları değerlendirme için sistematik bir yöntem sunar. Hemşirelik tanıları ve uygulamaları sınıflandırma sistemlerinin amacı, hemşireler ve diğer sağlık profesyonelleri arasında iletişimi geliştirmek için hemşirelik uygulamalarını tanımlayan yaygın bir dil oluşturmaktır. Aynı zamanda, sınıflandırma sistemleri hemşirelik araştırmalarını teşvik eder ve sağlık politika yapıcıları etkilemek için hemşirelik uygulamaları hakkında bilgi sağlamaya yardım eder. Hemşirelik tanıları, uygulamaları ve bakım sonuçlarını içeren standart hemşirelik dili oluşturma gereksinimi uluslar arası alanda kabul edilmiştir. Amerika Hemşireler Birliği (American Nurses Association-ANA) hemşirelik ve hemşirelik bakımı ile ilgili 8 sınıflandırma sistemi kabul etmiştir. Bu sınıflandırma sistemleri farklı dillere çevrilmiş ve diğer ülkelerde kullanılmaktadır. Genellikle hemşirelik sınıflandırma sistemleri 3 temel parçaya (tanılar, girişimler ya da sonuçlar) odaklanmıştır. Bu parçalar birbiri ile ilişkili ya da birbirinden bağımsız olabilir. Bu makalenin amacı hemşirelikteki sınıflandırma sistemlerinin yararlarını göstermek ve Türkiye’de hemşirelik bakımı ve uygulamaları sınıflandırma sistemi geliştirmek için rehber olmaktır.

Anahtar Kelimeler: Sınıflandırma; hemşirelik; hemşirelik bakımı

ABSTRACT Nursing practice is a major component of health care. Nursing diagnosis and activities classification systems are necessary for representing important aspects of “what nurses do”. Classification systems that is belong to nursing profession are define basis structure of nursing. It is constituted standard language for nursing. So, standard language is made easy to evaluate of research reasons. The classification systems are present a systematic method for data collection, planning nursing care and evaluation outcome. The objectives of nursing diagnosis and activities classification systems are to establish a common language for describing nursing practice in order to improve communication among nurses and other health care professions. Meanwhile, classification systems stimulate nursing research and help to provide data about nursing practice in order to influence health policymaking. The need to describe standart nursing language in terms of nursing diagnosis, nursing activities and outcomes of nursing care has been accepted internationally. American Nurses Association (ANA) has accept eight classification systems in terms of nursing and nursing care. This classification systems are translated to different language and have been used other countries. Generally, nursing classification systems are focused three principal components (diagnosis, interventions and outcomes). This components may be connect with each other or indepent to other. This article aims are show benefits of classification systems in nursing and be guidelines for nursing care and interventions classification system in Turkey.

Key Words: Classification; nursing; nursing care

Türkiye Klinikleri J Med Sci 2008, 28:555-561

Hemşirelik mesleği, teknolojik gelişmelerle birlikte, uygulama alanlarındaki rol ve sorumlulukların artması, hasta hakları ile ilgili yasal düzenlemeler, hemşirelik eğitiminin gelişmesi gibi faktörlerden etkilenmektedir. Tüm dünyada, hemşirelik uygulamaları alanında önemli değişimler yaşanmaktadır. Bu değişimlerden en önemlisi, hemşirelik mesleğine özel sınıflama sistemlerinin oluşturulması ve uygulama alanında kullanılmasıdır.

Hemşirelerin ve diğer sağlık profesyonellerinin kendilerine özgü bir dille iletişim kurmaları, hastaların sağlık durumlarının ve problemlerinin kolay ifade edilebilmesi için standart bir dil geliştirme zorunluluğunu ortaya çıkartmıştır. Hemşirelik alanında standart bir dil oluşturulmasının amacı, bireysel hasta bakımını sınırlandırmak değil, aksine hastanın durumunun belirlenmesinde ve ifade edilmesinde sağlık bakım personeline rehberlik etmektir.¹ Sınıflandırma sistemleri ve standartlarının geliştirilme amacı, hemşirelik işlemlerini tanımlamak, hemşirelik bakımını kayıt etmek, kaliteyi güvence altına almak, kaliteyi geliştirmek, yerel-bölgesel-ulusal ve uluslararası alanda karşılaştırma yapabilmektir.^{2,3} Sınıflandırma sistemlerinin kullanılması, verilerin birbiri ile ilişkilendirilmesini, tanı grubu arasındaki farklılıkların ve benzerliklerin belirlenmesini kolaylaştırır. Ayrıca, elektronik hasta kayıtlarının geliştirilmesi ve bakım maliyetinin hesaplanabilmesi için açık ve öz terimlerden oluşturulmuş sınıflandırma sistemleri gereklidir.^{3,4}

Hemşirelik alanında kullanılan sınıflandırma sistemleri hemşirelik süreci basamakları ile bağlantılı olup bu basamaklara odaklanmıştır. Bu sistemler genel olarak hemşirelik tanısını, hemşirelik girişimlerini ve sonuçlarını içerir.¹

ANA tarafından kabul edilmiş ve yaygın olarak bilinen 8 sınıflandırma sistemi vardır.^{1,5,6} Bu sınıflama sistemlerinin ortak amaçları;⁵

- Ortak dil kullanımını sağlama,
- Yapılandırma,
- Bilgisayara uyarlanmış formları kullanma,
- Bakıma olan katkıyı belirleme,

- Hemşirelik bilgisini paylaşma'dır.

ANA tarafından kabul edilmiş olan sınıflandırma sistemlerinden 7'si hemşirelik tanısı ve sonuçlarını, 8. incisi hemşirelik girişimlerini içerir. Tüm bu sistemler hem elle kayıt etmede hem de bilgisayar destekli kayıta başarıyla kullanılabilirler.^{2,7}

Bu makalenin amacı, dünyada kullanılan hemşirelik alanına özgü sınıflandırma sistemleri, sistemlerin kullanım alanları, sistemlerin ortaya çıkış neden ve çalışmaları hakkında bilgi vermektir. Ayrıca, Türk toplumunun kültürel yapısına uygun, varolan yasalarla uyumlu, hemşirelerin yaptıkları uygulamaların kayıt edilmesini kolaylaştıracak sınıflandırma sisteminin oluşturulması için rehber olması amaçlanmıştır.

HEMŞİRELİK ALANINDA GELİŞTİRİLMİŞ SINIFLANDIRMA SİSTEMLERİ

1. KUZAY AMERİKA HEMŞİRELİK TANILARI BİRLİĞİ SINIFLANDIRMASI: "THE NORTH AMERICAN NURSING DIAGNOSIS ASSOCIATION TAXONOMY (NANDA)"

NANDA, Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Kanada'da çalışan hemşire eğitimciler, teorisyenler ve uygulayıcılardan oluşmuş bir organizasyondur.^{8,9} Amacı; hemşirelikte tanı terminolojisi oluşturmak, dili arıtmak, geliştirmek ve profesyonel hemşireler tarafından kullanılacak bir sınıflandırma yapısı oluşturmaktır.⁹ Bu grup ilk kez 1973 yılında hemşirelik tanıları için standart bir terminoloji, içerik ve format oluşturmak için toplanmış ve ilk sınıflandırma çalışmalarına ön ayak olmuştur.^{3,8} NANDA 1986 yılında, hemşirelik tanılarını açık hale getirmek ve gruplandırmak için ilk sınıflandırma sistemini oluşturmuştur. 1987 yılında "Taksonomi I", 2003 yılında "Taksonomi II, NANDA'nın Hemşirelik Tanıları: Tanımlar ve Sınıflandırma 2003-2004" basılmıştır.¹⁰

NANDA tanılarının oluşturulması devam eden bir süreçtir. Grup, onaylanmış orijinal tanı listesini revize etmek için her iki yılda bir toplanmayı sürdürmektedir. Her revizyondan sonra yeni tanımlar, uygulanabilirliği ve kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi için hemşireler tarafından uygulama alanlarında test edilmektedir.¹¹

Taksonominin amacı, hemşirelik tanı terminolojisi oluşturmak, geliştirmek ve profesyonel hemşireler tarafından kullanılacak bir sınıflandırma yapısı oluşturmaktır.^{9,10} NANDA tanıları, hastanın hastalık ya da yaralanmaya karşı tepkilerini ifade eder. NANDA hastanın potansiyel ya da gerçek problemleri hakkında hemşirenin kararını, bilimsel adlandırmasını belirtir.¹⁰ Başka bir ifade ile hemşirelerin ele almakta yetkili, yeterli ve sorumlu oldukları hasta problemlerini sınıflandıran, hemşirelik bakımına temel olan rehberdir.⁴

NANDA listesinde 4 tip hemşirelik tanısı vardır: 1. Aktüel Tanılar, 2. Risk Tanılar, 3. İyilik Hali Tanıları ve 4. Sendrom Tanıları. Tüm tanıları, isim, tanım, majör ve minör tanımlama özellikleri (belirti/semptom) ve ilişkili faktörlerden (etiyojoloji) oluşur. Tüm hemşirelik tanıları veriler ile desteklendiği için majör ve minör tanımlama özellikleri belirlenmiştir.^{4,10,11} NANDA sınıflandırması, 13 alan ve 46 kategori içeren 167 hemşirelik tanısını içerir. Belirlenmiş tanıları, bakımın sürdürüldüğü tüm alanlarda uygulanabilir.^{4,9} Ayrıca NANDA Hemşirelik Tanıları, standart veri tabanlarının oluşturulmasında, mesleki eğitim programlarında kullanılmaktadır.⁴

Hemşirelik Tanılarını Yayma ve Sınıflandırma "Nursing Diagnosis Extension and Classification (NDEC)" araştırma ekibi, bağımsız bir araştırma ekibi ile NANDA arasındaki ortak çaba ile kurulmuş bir gruptur. Bu ortaklığın amacı; NANDA sınıflandırmasının klinik alanda test edilmesi ve klinik kullanılabilirliğini, kavranabilirliğini ortaya koymaktır. Iowa Üniversitesi Hemşirelik Koleji'nden bir araştırma ekibi ve NANDA 1994 yılında ortak çalışmalarına başlamıştır. NDEC'in amacı;^{8,9}

- Düşünsel ve metodolojik yapıyı oluşturmak,
- Standart dil geliştirilirken kullanılan kriterleri revize etmek ve değerlendirmek,
- NANDA hemşirelik tanıları yaymak için önerileri değerlendirmek ve geliştirmek,
- Yeni tanıları oluşturmak ve doğruluğunu test etmektir.

2. HEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİ SINIFLANDIRMA SİSTEMİ: "THE NURSING INTERVENTION CLASSIFICATION (NIC)"

NIC sınıflandırma sistemi 1987 yılında Iowa Üniversitesi'nde bir araştırma ekibi tarafından geliştirilmeye başlanmıştır. Hemşirelik girişimlerinin sınıflandırılması çalışmaları 1992 yılında başlamış, 1994 yılında uluslararası indekslere girmiş ve 1996 yılında güncellenmiştir.¹²⁻¹⁴

NIC, hemşirelerin uyguladıkları girişimlerin standart hale getirilerek, geniş biçimde sınıflandırılmasıdır. Sınıflandırma, hemşirelerin bağımlı ve bağımsız olarak yaptıkları tüm uygulamaların adlandırılmasını kapsar. Sistem, klinik dökümantasyon, meslek üyeleri arasında iletişim, sistemler arası bilginin bütünleştirilmesi, araştırmaların etkinliğini artırma, ücretlendirme gibi alanlar için yararlıdır. NIC sınıflandırması hem bağımsız hem de ortak hem direkt hem de indirekt girişimleri içerir.^{10,13-15}

NIC içinde, klinik karar verme ve bilgiye dayanan her tedavi, hemşirelik girişimidir. Hemşireler tarafından, bakım sonuçlarını geliştirmek için oluşturulmuştur. Bu girişimler, hekim ya da hemşire tarafından uygulanabilir.¹⁵ NIC girişimleri; NANDA tanıları, Omaha sistemi problemleri ve NOC sonuçları ile ilişkilidir.

Sistem, 30 kategori (her kategori farklı sayıda girişim içerir) ve 7 alanı (Bu alanlar: Temel Fiziksel, Kompleks Fiziksel, Davranışsal, Güvenlik, Aile, Sağlık Sistemi, Toplum) içeren 514 hemşirelik girişimini kapsar.¹² Sınıflamada, her bir girişimin ayrı bir kodu vardır. Sistem, akut bakım, yoğun bakım, evde bakım gibi çeşitli hemşirelik ve sağlık alanlarında kullanılmak üzere oluşturulmuştur. Aynı zamanda, NIC, bakım planlarında, hemşirelik eğitim programlarında, kısaca bakım ve eğitimin sürdürüldüğü tüm alanlarda kullanılabilir.¹⁴ NIC sistemi, kağıt-kalem ile yapılan bir dökümantasyon sistemidir. Ayrıca elektronik kayıt sisteminde de kullanılabilir.^{2,10,13,14}

NIC, hemşirelik bakımı için standart bir dil sağlamakta, böylece bakım uygulamalarının, yönetimi, kayıt edilmesi, belgelenmesi ve bakım vericiler arasında iletişim kurulmasına olanak sağlamaktadır.¹⁴

3. HEMŞİRELİK SONUÇLARI SINIFLANDIRMA SİSTEMİ: "THE NURSING OUTCOMES CLASSIFICATION (NOC)"

NOC, hemşirelik girişimlerinin etkisini değerlendirmek için hasta sonuçlarının standart hale getirilmiş geniş bir sınıflandırmasıdır. NOC, Iowa Üniversitesi araştırma ekibi tarafından 1991 yılında geliştirilmeye başlanmıştır. 1992-93 yıllarında pilot çalışmalar, 1993-96 yıllarında ise sonuçların oluşturulması çalışmaları yapılmıştır. Klinik kullanım için çalışmalar halen devam etmektedir. NOC sınıflandırması NANDA tanıları, Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri, Omaha sistemi, NIC girişimleri ile ilişkilidir. Standart hale getirilmiş sonuçlar, elektronik kayıtlarla dökümantasyon, klinik bilgi sistemlerinde kullanım, hemşirelik bilgi sistemini geliştirme, profesyonel hemşirelerin eğitimi için yararlıdır. NOC standart bir dil oluşturduğu ve hastanın durumuyla hemşirelik girişimleri arasındaki ilişkiyi gösterdiği için araştırmalarda, politika oluşturmada ve eğitimde kullanılabilir.^{10,11}

NOC içinde alfabetik sıra ile 330 sonuç yer almaktadır. Her sonuç tanımlanmıştır ve hasta durumunu değerlendirmek için 5 basamaklı Likert tipi bir ölçmeye sahiptir. Bu sonuçlar 31 kategori ve 7 alanı içerir.^{2,15-20} NOC içinde her bir sonuç, taksonomik yapıya uygun olarak kodlanmıştır. Bu kodlama, bakım kalitesinin yükseltilmesi için sonuçların değerlendirilmesini, veri tabanı oluşturulmasını, varolan ulusal veri tabanı ile bağlantı kurulmasını kolaylaştırmaktadır.¹⁶

NOC, hemşirelik uygulamalarına verilen cevabın, sonuçların ayrıntılı ölçülmesini sağlar, hasta odaklı sonuçları tanımlar. Bu sonuçlar hem hemşireler hem de diğer sağlık profesyonelleri için önemlidir. Çünkü, bu sonuçlar global sağlık durumunu ölçmek için ayrıntılı bilgi sağlar, popülasyondaki risk faktörlerini tanımlamayı kolaylaştırır. NOC, hemşirelik bakımının etkili sonuçlarını içerir, bireysel hemşirelik bakımının uygulanmasını ve sürdürülmesini sağlar, bireysel bakım için taslak oluşturur. NOC, NANDA ve NIC taksonomisini tamamlar.¹⁰

NOC, bakım ve tedavinin sürdürüldüğü tüm alanlarda, evde bakım ve uzun süreli bakım hiz-

metlerinde ve toplum sağlığı alanında kullanılabilir. Ayrıca bu sınıflandırma, eğitim programlarında ve klinikte öğrenci eğitiminde kullanım için uygundur.¹⁶

4. OMAHA SİSTEMİ

Omaha Sistemi, halk sağlığı hemşireleri için Kuzey Amerika Ziyaretçi Hemşireler Birliği (VNA) tarafından geliştirilmiş bir sistemdir. 1975 yılından beri gelişmeye devam eden en eski sınıflama sistemidir. Halk sağlığı alanında çalışan hemşireler için uygulama rehberi ve dökümantasyon olanağı sağlar. Birey merkezli bilgi, problem çözme yaklaşımı ve hemşirelik süreci yaklaşımını içerir.^{5,13}

Omaha Sistemi toplum sağlığı merkezlerinde, okul ve iş sağlığı alanlarında, farklı toplum gruplarında kullanılabilir. Sistem istatistiksel veri tabanı oluşturmayı sağlar; güçlü sağlık programları yapılmasını destekler; enformasyon sisteminin yönetimini sağlar; bakım merkezlerinin ekonomik paylarını artırır.^{2,5}

Omaha sistemi 3 ana bölümden oluşur.^{2,5,13}

Problem Sınıflandırma Listesi: Bu bölümde hemşirelik tanıları sınıflandırılmıştır. Halk sağlığı ile ilgili problemler için çevresel, psikolojik, fizyolojik ve sağlık davranışları olmak üzere 4 genel alanda tanımlanmıştır. Listede, birey, aile, grup ve toplumun iyilik durumları ile ilgili, geçmişe dayalı, varolan veya olası durumları ifade eden 40 hemşirelik tanısı ("Diğer" dışında) yer alır. Her sorun, sağlığı geliştirme, potansiyel, risk ya da varolan yetersizlik yönleri ile ele alınmaktadır.

Hemşirelik Girişim Şeması: Problem sınıflandırma listesinde tanımlanan, bireye özgü problemlere göre düzenlenmiştir. Liste meslek profesyonelleri arasında ortak bir dilin kullanılmasını sağlar.

- 1) Sağlık eğitimi, rehberlik ve danışmanlık,
- 2) Tedavi ve işlem,
- 3) Olgu yönetimi ve
- 4) İzlem olarak 4 kategori ve 62 hedef tanımlanmıştır.

Problem Değerlendirme Ölçeği: Bireye özel problemleri "bilgi, davranış, durum" düzeyinde be-

lirleyen, gerçekçi ve kullanılabilir sonuçlar elde etmeyi sağlayan likert tipi bir ölçektir.

Omaha sistemi, açık ve esnek bir sistem olarak, daha fonksiyonel bir bakış açısı ile ele alınabilir.¹⁵ Sistem, toplum sağlığı ve evde bakım, okul sağlığı, hemşirelik eğitimi alanlarında kullanılabilir. Omaha sistemi, ABD, Kanada, Avrupa ve Uzak Doğu ülkeleri ile 1999 yılından beri Türkiye’de kullanılmaktadır.¹³

5. EVDE SAĞLIK BAKIMI SINIFLANDIRMASI: “THE HOME HEALTH CARE CLASSIFICATION (HHCC)”

HHCC sistemi, 1991 yılında ANA tarafından hemşirelik taksonomisi olarak resmen kabul edilmiştir.^{6,17} Sistem, bir ya da daha fazla fizyolojik problemi olan bireye geniş düzeyde sağlık bakımının verildiği, toplum sağlığı hemşireliğinin özel alt grubunu oluşturan bir sınıflama sistemidir. Sistemde, araştırmalarla elde edilmiş veriler deneylerle geliştirilmiştir.^{2,5,15,17}

HHCC sistemi, hasta bakımı için standart hale getirilmiş yeni bir yapı sağlar ve evde bakım, ayakta tedavi alanlarında kayıt etme, tanılama için kodlanmış tek yapıdır. Sistem birbiri ile ilişkili 2 taksonomiye içerir: Hemşirelik Tanıları ve 21 bakım alanı ile sınıflandırılmış Hemşirelik Girişimleri. 21 bakım alanı hasta bakımının Sağlık Davranışı, Fonksiyonel, Fizyolojik ve Psikolojik alanlarını kapsamaktadır.¹⁷ Hemşirelik tanıları; NANDA tanılarını içeren, evde bakım için geliştirilmiş, 21 bakım alanı içinde sınıflandırılmış 176 hemşirelik tanısını içerir. Hemşirelik girişimleri; 21 bakım alanı içinde sınıflandırılmış 197 hemşirelik girişimini (tanı, eğitim, bakım, yönetim) kapsar. HHCC içinde, hemşirelik girişimleri, tanıdan sonuçlara ulaşmak için tasarlanmış tek bir hemşirelik aktivitesi olarak tanımlanır. Evde bakım ve ayakta tedavi alanları ağırlıktadır, fakat hastane ortamları içinde yararlı olduğu gösterilmiştir (iyileştirme, dengeleme, bozulma).^{2,5,15,17}

HHCC sistemi, evde bakım ve ayakta bakımın kayıt edilmesinde, elle kayıt ve/veya elektronik (bilgisayar destekli hasta kayıtları) olarak, “computer-based patient record (CPR)” ve/veya elektronik sağlık kaydı “Electronic Health Record (EHR)” olarak kullanılabilir.¹⁷

6. PERİOPERATİF HEMŞİRELİK VERİ SETİ: “THE PERIOPERATIVE NURSING DATA SET (PNDS)”

1993 yılında Perioperatif Uzman Hemşireler Derneği “Association of Perioperative Registered Nurses (AORN)” Yönetim Kurulu perioperatif alana özel, ulusal bilgisayar ortamına aktarılabilen hemşirelik veri tabanı geliştirme ihtiyacının farkına varmıştır.¹⁸ Bu ihtiyacı, sağlık politikalarını düzenleyenler, finans ofisi ve yöneticiler ile paylaşmış; veri tabanı oluşturma çalışmaları başlamıştır. Perioperatif Uzman (Staff) Hemşireler Derneği üyeleri tarafından geliştirilmiş bir sınıflandırma sistemidir.¹⁸

PNDS, ANA tarafından 1999 yılında perioperatif dönemde spesifik hasta ihtiyaçlarının karşılanmasında hemşirelerin kullanabileceği, perioperatif hemşirelik uygulamaları için geliştirilmiş tek dil olarak kabul edilmiştir.^{18,19} PNDS, hastanın hastaneye kabulünden taburcu olana kadar, perioperatif deneyimlerini belirlemek için oluşturulmuş standart bir dildir. PNDS, hemşirelik bakımının etkililiğini ve kalitesini değerlendirmek için dökümantasyona yardım edecek bir dil geliştirmek, kesin ve tam veri analizini sağlamak, sağlık bakım organizasyonları arasında aktiviteleri sıralamak ve aktivitelere dayalı maliyeti belirlemek amacı ile oluşturulmuştur. PNDS hasta odaklı bir modeldir, bir bakım standardı değildir.^{18,20}

PNDS içinde NANDA Taksonomisi II içinde yer alan 64 hemşirelik tanısı, 145 hemşirelik girişimi ve ölçme kriteri içeren 29 sonuç yer alır.^{2,21} Sistem, birey ve ailenin cerrahi girişime verdikleri cevaba ve ihtiyaçlarına odaklandığı için yalnızca perioperatif alanlarda kullanım için uygundur.^{2,18}

7- HASTA BAKIMI VERİ SETİ: “THE PATIENT CARE DATA SET (PCDS)”

PCDS sistemi, bakımın sürdürüldüğü tüm alanlarda kullanılabilen bir sistemdir. Sistemde hasta problemleri için 363 durum, hemşirelik girişimleri/hastanın bakım gereksinimleri için 1357 durum, hemşirelik sonuçları/hasta bakım sonuçları için 311 durum belirlenmiştir.²

8. HEMŞİRELİK UYGULAMALARI İÇİN ULUSLARARASI SINIFLANDIRMA: "INTERNATIONAL CLASSIFICATION FOR NURSING PRACTICE (ICNP)

ICNP, Geneva'da Uluslararası Hemşirelik Konseyi "International Council of Nurses (ICN)" tarafından, hemşirelik bakımı, hemşirelik bilgi yönetim sistemi ve hemşirelik veri seti için bir sınıflandırma oluşturmak üzere, 1989 yılında geliştirilmiştir. Hemşirelik uygulamalarını tanımlamada kullanılacak bir bilgi aracıdır.^{10,11}

Amacı, hem elektronik hem de elle kayıtlarda kullanılacak, klinik alanda hemşirelik uygulamalarını kapsayan,

Hemşirelik tanısı, hemşirelik girişimleri, hemşirelik sonuçlarının standart hale getirildiği bir sınıflandırma geliştirmek,

Hemşireler arasında iletişimi sağlamak için hemşirelik uygulamalarını tanımlayan yaygın bir dil oluşturmak,

Hemşirelik eğitimi ve sağlık politikalarını etkilemek için hemşirelik uygulamaları hakkında veri sağlamaktır.^{6,10,11}

ICNP, hemşirelik ile ilişkili diğer sınıflandırma sistemleri (NANDA, NIC, NOC vb) doğrultusunda oluşturulmuştur ve 3 temel yapıyı içerir: 1) Hemşirelik Tanısı/Yapısı, 2) Hemşirelik Aktiviteleri/Girişimleri, 3) Hemşirelik Sonuçları. ICNP hemşirelik tanısı, aktiviteleri ve sonuçlarının çok eksenli sınıflandırılmış biçimidir.

ICNP, hemşireler arasında iletişimi geliştiren, hemşirelik uygulamalarını tanımlayan yaygın bir dil oluşturur. Hem kurumsal hem de kurum dışı çeşitli alanlarda (eğitim, araştırma, politika oluşturma) bireysel, ailesel ve toplumsal hemşirelik bakımını tanımlar; hemşirelik araştırmalarını teşvik eder; sağlık politikası oluşturanlar için hemşirelik uygulamaları hakkında veri sağlar.^{1,10,11,22-24}

SONUÇ

Hemşirelerin planladıkları ve yaptıkları uygulamaların kayıt edilmesinde kullanılacak ortak bir dile ihtiyaç vardır. Bu dil, mesleğe özgü sınıflandırma sistemleri ile oluşturulabilir.

Bugün, modern hemşireliğin uğraş alanlarının ne olduğu ve geniş bilimsel bilgi tabanının yapısı, gelişen ve değişen bir meslek olduğu diğer sağlık ekibi üyelerine ve kanun yapıcılara anlatılmakta zorlanılmaktadır. Bu durumun nedenlerinden biri, hem mesleği icra ederken hem de yapılanları kayıt ederken aynı dilin kullanılmamasıdır. Yapmak kadar yaptığını ifade edebilmek ve ispatlayabilmek de çok önemlidir. Ancak hemşirelik kayıtlarının yetersiz olması, bu kayıtlarda aynı durumun farklı biçimlerde ifade edilmiş olması, verilen hizmetin etkinliğini değerlendirmeyi zorlaştırmaktadır. Ayrıca, kayıtların eksik ve yetersiz olması, kayıt edilirken aynı dilin kullanılmaması, hasta bakımına yön verecek ve standartların oluşturulmasını sağlayacak veri tabanlarının oluşturulmasını bilgisayar destekli kayıt sisteminin kullanılmasını engellemektedir.

Ülke gereksinimleri, sağlık politikaları ve hedefleri, meslek tanımları ve sorumlulukları dikkate alınarak oluşturulmuş sınıflandırma sistemlerinin mesleki gelişim üzerindeki yararları yadsınmaz. Ancak, bu sistemler ülkenin politiko-ekonomik ve kültürel yapısıyla doğrudan ilişkili olduğu için, farklı ülkelerde ve dillerde oluşturulmuş sınıflandırma sistemlerinin, diğer ülkelerde kullanılması zordur. Bu zorluk, hem kelimelerin başka dile çevrilmesi sırasında oluşan anlam farklılığından hem de farklı kültürel yapıdan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, Türk hemşireleri olarak, diğer ülkelerde kullanılan sınıflandırma sistemlerini değerlendirerek toplumumuz ve ülke gereksinimlerine uygun bir sınıflandırma sistemi oluşturma sorumluluğumuz vardır.

KAYNAKLAR

1. Hellesø R, Ruland CM. Developing a module for nursing documentation integrated in the electronic patient record. *J Clin Nurs* 2001;10:799-805.
2. Warren JJ, Bakken S. Update on standardized nursing data sets and terminologies. *Journal of AHIMA* 2002;73:78-83.
3. Gordon M. Hemşirelikte standart bir dile neden gereksinim vardır? Hemşirelik sınıflama sistemlerinin tarihsel gelişimine genel bakış. Hemşirelik Sınıflama Sistemleri: Klinik Uygulama, Eğitim, araştırma ve Yönetimde Kullanımı. In: Erdemir F, Yılmaz E, eds. Hemşirelik Sınıflama Sistemleri Sempozyum Kitabı. 1. Baskı. Ankara: Başkent Üniversitesi Yayını; 2005.p. 11-6.
4. Erdemir F. Hemşirelik tanıları nedir ve ne değildir? NANDA hemşirelik tanıları taksonomisi-Taksonomi II. Hemşirelik Sınıflama Sistemleri: Klinik Uygulama, Eğitim, araştırma ve Yönetimde Kullanımı. In: Erdemir F, Yılmaz E, eds. Hemşirelik Sınıflama Sistemleri Sempozyum Kitabı. 1. Baskı. Ankara: Başkent Üniversitesi Yayını; 2005.p. 17-42.
5. Erdoğan S. Omaha Sistemi: Halk Sağlığı Hemşireliği Uygulama Rehberi. 1 Baskı. İstanbul Üniversitesi Yayın No:4213, İstanbul: AB Ofset; 2000.p. 5-17.
6. Cho I, Park HA. Evaluation of the expressiveness of an ICNP-based nursing data dictionary in a computerized nursing record system. *J Am Med Inform Assoc* 2006;13:456-64.
7. Henry SB, Warren JJ, Lange L, Button P. A review of major nursing vocabularies and the extent to which they have the characteristics required for implementation in computer-based systems. *J Am Med Inform Assoc* 1998;5:321-8.
8. Herdman TH, Gordon M, Craft-Rosenberg M. The evolving role of DRC: Impact on collaboration with NDEC and other research groups. *Nurs Diagn* 2000;11:176-8.
9. Craft-Rosenberg M, Herdman TH. Clarification of the NANDA/NDEC relationship. *Nurs Diagn* 2000;11:32-3.
10. Birol L. Hemşirelik Süreci. 6. Baskı, İzmir: Etki Matbaacılık Yayıncılık; 2004.p. 133-212.
11. Norwood BR. Essentials of the nursing process. In: Chitty KK, ed. *Professional Nursing-Concepts and Challenges*. 2nd ed. Philadelphia: W.B. Saunders Company; 1997.p. 304-22.
12. Thoroddsen A. Applicability of the Nursing Interventions Classification to describe nursing. *Scand J Caring Sci* 2005;19:128-39.
13. Erdoğan S. Standart ve ortak dil kullanmak hemşireliğin geleceği için fırsat mı? *ÜFN Hem Derg* 2003;50:1-13.
14. Abbasoğlu A, Hakverdioğlu G, Erdemir F. Hemşirelik girişimleri sınıflaması-NIC. Hemşirelik Sınıflama Sistemleri: Klinik Uygulama, Eğitim, araştırma ve Yönetimde Kullanımı. In: Erdemir F, Yılmaz E, eds. Hemşirelik Sınıflama Sistemleri Sempozyum Kitabı. 1. Baskı. Ankara: Başkent Üniversitesi Yayını; 2005.p. 43-52.
15. Henry SB, Mead CN. Nursing classification systems: necessary but not sufficient for representing "what nurses do" for inclusion in computer-based patient record systems. *J Am Med Inform Assoc* 1997;4:222-32.
16. Yılmaz E, Hanoğlu Z. Hemşirelik sonuçları sınıflaması-NOC. Hemşirelik Sınıflama Sistemleri: Klinik Uygulama, Eğitim, araştırma ve Yönetimde Kullanımı. In: Erdemir F, Yılmaz E, eds. Hemşirelik Sınıflama Sistemleri Sempozyum Kitabı. 1. Baskı. Ankara: Başkent Üniversitesi Yayını; 2005.p. 53-60.
17. Saba VK. Nursing classifications: Home Health Care Classification System (HHCC): an overview. *Online J Issues Nurs* 2002;7:9.
18. Kleinbeck SV, Dopp A. The perioperative nursing data set--a new language for documenting care. *AORN J* 2005;82:51-7.
19. Junttila K, Salanterä S, Hupli M. Developing terminology for documenting perioperative nursing interventions. *Int J Med Inform* 2005;74:461-71.
20. Kleinbeck SV. Revising the perioperative nursing data set. *AORN J* 2002;75:602, 605-10.
21. Beyea SC. Perioperative data elements: interventions and outcomes. *AORN J* 2000;71:344-52.
22. Cho I, Park HA. Development and evaluation of a terminology-based electronic nursing record system. *J Biomed Inform* 2003;36:304-12.
23. Cruz DM, Gutierrez BA, López AL, de Souza TT, Assami S. Congruence of terms between lists of problems and the ICNP--Alpha Version. *International Classification for Nursing Practice*. *Int Nurs Rev* 2000;47:89-96.
24. Warren JJ, Coenen A. International classification for nursing practice (ICNP): most-frequently asked questions. *J Am Med Inform Assoc* 1998;5:335-6.